

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет економіки і підприємництва

Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту

“ _____ ” _____ 2023 р.

Зав. кафедри, д.е.н., професор

_____ **Людмила МЕЛЬНИК**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА
ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА
ЇХ ВИКОРИСТАННЯМ В ТОВ «АГРАРІЙ СВПП»
УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав – студент 2 курсу, групи 21 м-о
освітньої програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 Облік і оподаткування

Охрименко Олександр Миколайович

Науковий керівник – к.е.н., доцент

Крочак Оксана Іванівна

Умань – 2023

Реферат

на кваліфікаційну роботу магістра:

«Організація обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів та контроль за їх використанням в ТОВ «Аграрій СВПП» Уманського району Черкаської області» студента факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва

Охрименка Олександра Миколайовича

Малоцінні та швидкозношувані предмети є невід'ємною складовою діяльності підприємства і займають значну частину серед його активів. Їм належить особливе місце у складі майна і структурі витрат підприємств. Вони включаються до складу оборотних активів і можуть перетворюватися на грошові кошти впродовж року чи одного операційного циклу. Від правильного віднесення їх вартості на витрати виробництва залежить собівартість продукції та розмір чистого прибутку підприємства. Тому кваліфікаційна робота написана на актуальну тему і має практичне значення.

Робота базується на даних ТОВ «Аграрій СВПП» Уманського району Черкаської області, нормативно - правових актах, матеріалах наукових видань, посібників та статей з даної проблеми. Структурно робота складається з трьох розділів. Основний обсяг роботи становить 50 сторінок. Робота містить 8 рисунків, 12 таблиць, а також 4 додатки. Кількість використаних джерел становить 50 найменувань.

Перший розділ – теоретичний. У ньому висвітлено теоретико – методичні питання обліку, контролю та аналізу використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у підприємствах.

Другий розділ – практичний. У ньому проаналізовано організаційно-економічний стан товариства, а також охарактеризовано формування його облікової політики щодо обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, а також проаналізовано їх використання.

Третій розділ – практичний і містить пропозиції щодо удосконалення обліку і контролю використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у товаристві.

Резюме: Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних і практичних проблем обліку і контролю використання малоцінних та швидкозношуваних предметів ТОВ «Аграрій СВПП» Уманського району Черкаської області. В роботі також обґрунтовано шляхи вдосконалення обліку і контролю використання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Ключові слова: малоцінні та швидкозношувані предмети, контроль, облік.

Summary: The qualification work is devoted to the study of theoretical, methodical and practical problems of accounting and control of the use of low-value and perishable items of LLC "Agrariy SVPP" of the Uman district of the Cherkasy region. The work also substantiates the ways of improving the accounting and control of the use of low-value and perishable items.

Keywords: low-value and perishable items, control, accounting.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОРИСТАННЯМ

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно – економічна характеристика підприємства та аналіз використання малоцінних та швидкозношуваних предметів

2.2. Облікова політика підприємства щодо обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. Господарська діяльність підприємств потребує крім трудових і фінансових ресурсів мати у достатній кількості і матеріальні ресурси. Незалежно від виду діяльності кожного суб'єкта господарювання у складі його активів повинні бути необоротні і оборотні активи. Окремою групою оборотних активів є малоцінні та швидкозношувані предмети.

Незалежно від форми власності підприємства в Україні на сьогоднішній день змінилися підходи до організації обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Ці зміни обумовлені доведенням обліку в нашій країні до міжнародних стандартів. Такі зміни дають можливість покращити ведення обліку руху малоцінних та швидкозношуваних предметів та підвищити їх ефективність їх використовувати суб'єктами господарювання.

Малоцінні та швидкозношувані предмети займають особливе місце у виробничій діяльності кожного підприємства. Вони відносяться до засобів праці низької вартості і короткого терміну використання. Малоцінні та швидкозношувані предмети суттєво відрізняються від інших видів виробничих запасів, оскільки вони зберігають свою натурально-речову форму при багаторазовому використанні у виробництві спочатку і до закінчення строку корисного їх використання. Тому, проблема їх раціонального використання є досить актуальною та потребує постійного дослідження. Досягти цього можна шляхом правильного ведення обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів та проведенням контролю за їх використанням.

Для максимально точного та повного відображення в бухгалтерському обліку операцій з малоцінними та швидкозношуваними предметами, необхідно дотримуватись вимог законодавчих документів Верховної Ради України, постанов Кабінету міністрів України та інших нормативних актів.

Основні аспекти організації бухгалтерського обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, а саме питання визнання, сутності, класифікації та

їх оцінки досліджували у своїх наукових працях багато вітчизняних та зарубіжних вчених. Зокрема це Ф.Ф. Бутинець, М.В. Кужельний, В. Г. Лінник, С.Ф. Голов, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченко, М.Ф. Огійчук, В.Ф. Палій, О.М. Левченко та інші. Хоча в дослідженні обліку та аналізу малоцінних предметів на виробництві ведуться значні дослідження, проте залишаються проблеми, які потребують подальшого і поглибленого дослідження.

Метою написання кваліфікаційної роботи є дослідження ведення обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, контролю їх використання у ТОВ «Аграрій СВПП» та розробка шляхи удосконалення.

Для досягнення поставленої перед собою мети слід вирішити наступні **завдання:**

- вивчити теоретичні аспекти організації обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів і контролю за їх використанням;
- провести організаційно-економічну характеристику товариства, оцінити його облікову політику;
- вивчити стан забезпечення товариства малоцінними та швидкозношуваними предметами;
- дослідити організацію та порядок обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів;
- розглянути напрями удосконалення облікового забезпечення малоцінних та швидкозношуваних предметів товариства;
- дослідити контроль забезпечення товариства малоцінними та швидкозношуваними предметами та розробити шляхи його удосконалення.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є облік малоцінних та швидкозношуваних предметів, контролю їх використання у ТОВ «Аграрій СВПП» Уманського району Черкаської області.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні, методичні та практичні аспекти обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів і контролю їх використання у товаристві.

Для проведення досліджень та висвітлення їх результатів у кваліфікаційній роботі були використані такі **методи**: теоретичного узагальнення, системний аналіз і синтез наукових знань, групування, порівняння, узагальнення, монографічний метод та інші.

Теоретичною та методологічною основою кваліфікаційної роботи є законодавчі акти України, нормативні документи, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних та Інтернет конференцій, а також фінансова та облікова звітність ТОВ «Аграрай СВПП».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОРИСТАННЯМ

Всі підприємства мають відповідну кількість засобів праці, які відносяться до малоцінних та швидкозношуваних предметів. За своїм призначенням вони є аналогічні матеріальним активам, мають відповідний термін використання, який становить менше одного року або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік. Ці засоби виділяються в окрему облікову групу і мають певні особливості в методиці обліку.

Окремого нормативного документу, який визначав би принципи і загальні правила обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів немає. Тому, методологічні засади формування інформації про визнання та облік малоцінних та швидкозношуваних предметів визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [36]. Згідно цього стандарту підприємства мають право самостійно приймати рішення про зарахування до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів саме тих предметів, які відповідають зазначеному у стандарті критерію.

П(С)БО 9 «Запаси» не обумовлює деталізований перелік предметів, що належать до МШП. Водночас, певну підказку із цього приводу містить Інструкція № 291, яка зобов'язує обліковувати МШП на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», зокрема: інструменти; господарський інвентар; спеціальне оснащення; спеціальний одяг та взуття, тощо [8].

Малоцінні та швидкозношувані предмети мають не значну вартість. Тому, питанню зниження собівартості продукції в частині матеріальних витрат керівництвом підприємств та його обліковими працівниками не надається відповідної уваги. Але ефективність роботи підприємства можна забезпечити шляхом економії витрати виробничих ресурсів, до яких відносяться і малоцінні та швидкозношувані предмети.

На думку Ф.Ф. Бутинця малоцінні та швидкозношувані предмети дуже відрізняються від таких видів запасів як сировина, матеріали, паливо. Їх кількість або обсяги в результаті їх використання поступово зменшуються, а малоцінні та швидкозношувані предмети зберігають натурально - речову форму до кінця строку корисного використання та можуть брати участь у виробництві багато разів. Тобто вони ведуть себе як основні засоби, але відрізняються від них тим, що використовуються протягом нормального операційного циклу, або періоду не більше одного року [4].

Левуцький С.О. вважає, що виділення оборотних малоцінних швидкозношуваних предметів зі складу основних засобів у особливу групу зумовлено двома причинами. По-перше, звільняє категорію основних засобів від дрібних предметів. По-друге, дає можливість підприємству поновлювати склад і кількість малоцінних та швидкозношуваних предметів за рахунок своїх оборотних коштів [15, с. 20].

Цибуковська А. виділяє специфічні особливості сучасної методики обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів у підприємстві є:

- обліковують МШП у складі оборотних активів;
- по них не нараховують знос, а списання їх вартість на витрати діяльності відбувається повністю у місяці, в якому їх видали зі складу підприємства;
- МШП, які перебувають у підрозділах підприємства в аналітичному обліку, відображаються лише у кількісному вираженні;
- всі відпущені зі складу МШП матеріально відповідальним особам підрозділів підприємств вважаються такими, що є в експлуатації [47].

Сажинець С. Й. вважає, що організовуючи бухгалтерський облік оборотних малоцінних матеріальних активів у підрозділах підприємства, насамперед слід забезпечити його повноту, ідентичність облікової інформації в бухгалтерії та у матеріально відповідальних осіб структурних підрозділів, своєчасність відображення їх надходження, переміщення і вибуття. Також автор вважає для аналітичного та зведеного обліку оборотних малоцінних матеріальних активів доцільно використовувати спеціальний реєстр. У ньому

слід передбачити такі реквізити, як назва підприємства, його ідентифікаційний номер; назва та номер підрозділу; прізвище та код матеріально відповідальної особи; місяць, за який складено звіт та інші. Також, крім загальних реквізитів тут слід відмітити інформацію, що стосується самих матеріальних цінностей - назва та номенклатурний номер; залишки на початок та кінець місяця за кількістю і їх вартістю; дані про надходження, використання і переміщення в середині підприємства [42].

МШП – це матеріальні цінності, які коштують недорого, і служать недовго, але без них не може обійтися жодне підприємство. Якщо строк корисної експлуатації МШП перевищує один рік, та вартість більше 6000 грн. їх включають до складу необоротних активів і їх вартість амортизують (рис. 1.1).

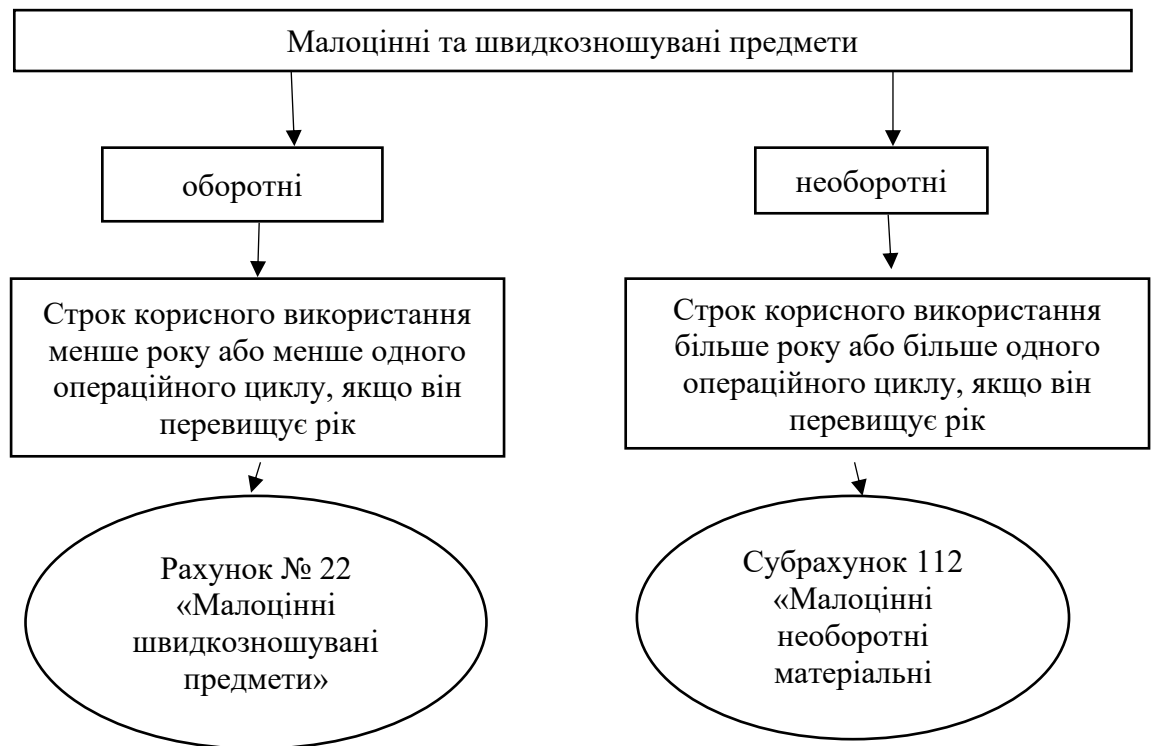

Рис. 1.1. Поділ малоцінних та швидкозношуваних активів на групи

Нормативно-правовими документами, що визначають порядок організації та обліку МШП належать нормативні документи різних рівнів які при визначенні основ діяльності суб'єкта господарювання у сфері обліку, оподаткування та контролю здійснюють опосередкований вплив на процес руху

малоцінних та швидкозношуваних предметів та відповідно його облікове відображення.

На рівні нормативного регулювання операції з руху малоцінних та швидкозношуваних предметів представлено кодексами та законами регулюються виходячи із певних організаційних моментів, які мають опосередкований вплив на відображення операцій з рухом малоцінних та швидкозношуваних предметів у бухгалтерському обліку.

Найбільший вплив на здійснення діяльності та визначення особливостей операцій з малоцінних та швидкозношуваних предметів має Податковий кодекс України. Він регулює відносини у сфері податків та зборів, а також визначає вичерпний їх перелік встановлений в Україні. В цьому кодексі також йде мова про порядок адміністрування податків і зборів, їх платників, повноваження контролюючих органів, компетенцію та обов'язки посадових осіб при здійсненні податкового контролю, а також визначена відповідальність цих осіб якщо вони допустили порушення податкового законодавства. У ПКУ не дається визначення малоцінних та швидкозношуваних предметів, а відмічається те, що їх не можна віднести до складу основних засобів, оскільки вони використовуються менше одного року і мають вартість меншу 6000 грн (визначення з пп. 14.1.138 ПКУ). У податковому обліку малоцінних та швидкозношуваних предмети слід обліковувати за тими самими правилами, що й звичайні запаси [33].

Малоцінні та швидкозношувані предмети при надходженні у підприємство та вибутті можуть оцінюватись за методом, обраним у підприємстві. Можна використовувати такі методи оцінювання МШП: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО), нормативних витрат.

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку малоцінні та швидкозношувані предмети, що мають однакове призначення та однакові умови використання у підприємстві можуть використовувати лише один із наведених методів. Тобто,

підприємство самостійно обирає метод оцінки малоцінних та швидкозношуваних предметів виходячи з умов господарської діяльності [43].

Таким чином, обраний метод оцінки малоцінних та швидкозношуваних предметів може впливати на загальну величину витрат підприємства і розмір його прибутку, який підлягає оподаткуванню. Тому в підприємствах при формуванні облікової політики слід враховувати і цей чинник [34].

Отже, при застосуванні різних методів оцінки МШП можна одержати різні результати, як позитивні, так і негативні. Усе залежить від необмеженої кількості зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на результати діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно – економічна характеристика підприємства та аналіз використання малоцінних та швидкозношуваних предметів

Товариство з обмеженою відповідальністю «Аграрій СВПП» (далі ТОВ «Аграрій СВПП») розташоване в с. Краснопілка Уманського району Черкаської області. Відстань від підприємства до районного його центру м. Умань – 16 км, а обласного центру м. Черкаси - 230 км.

Товариство засноване 10 березня 2005 року і основним видом діяльності є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Тобто у товаристві є лише одна галузь сільськогосподарського виробництва – рослинництво.

Для забезпечення ведення виробничо - господарської діяльності кожне підприємство повинно мати у достатній кількості необхідні виробничі ресурси – земельні, трудові, основні засоби та матеріальні цінності.

Земельні ресурси є основою для вирощування сільськогосподарських культур і є незамінними. Раціональне використання земельних ресурсів завжди було одним із першочергових завдань кожного аграрного товаровиробника.

У ТОВ «Аграрій СВПП» всі земельні ресурси за останні п'ять років були представлені лише сільськогосподарськими угіддями (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Площа сільськогосподарських угідь ТОВ «Аграрій СВПП», га

Види угідь	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020 р. у % до 2016 р.
Площа сільськогосподарських угідь	2375	2200	2200	2200	2258	95,1
в т. ч. рілля	2375	2200	2200	2200	2258	95,1

З даних таблиці 2.1 можна зробити висновок, що у 2022 р. у товаристві площа сільськогосподарських угідь становила 2158 гектари. Порівнюючи цей показник з 2018 роком, можна відмітити, що вона зменшилась на 4,9 %, або 117 га. Слід відмітити те, що у 2018 році площа сільськогосподарських угідь була найбільшою і становила 2375 га, а у 2019 році зменшилась до 2200 га і була такою ж два наступних роки. Зменшення відбулось через вилучення частини земель з використання товариства. У звітному році 58 га земель повернулись знову у товариство.

У ТОВ «Аграрій СВПП» відсутня галузь тваринництва, тому таких угідь, як пасовища і сіножаті немає. Таким чином, розораність сільськогосподарських угідь становить 100 %. Всі угіддя відведено під рілля.

Важливе значення при аналізі земельних угідь мають показники ефективності їх використання (таблиця 2.2).

Аналізуючи дані таблиці 2.2 можна зробити висновок, що у товаристві у 2022 році урожайність майже всіх сільськогосподарських культур зросла порівняно з 2018 роком. Зниження урожайності спостерігається лише по сої – 6,2 ц/га, або 21,3 %. Слід відмітити і те, що дана культура вирощувалась лише у базовому та звітному році.

Урожайність зернових і зернобобових культур у звітному році зросла лише на 0,4 ц/га, або на 0,8 % хоча у 2022 році вона була найвищою за останні п'ять років.

2022 рік був вдалим і для вирощування соняшника. Його урожайність збільшилась порівняно з 2018 роком на 0,8 ц/га, або 2,8 % і становила 29,0 ц/га. Найнижчою урожайність даної культури була у 2020 році – 19,0 ц/га.

На вирощуванні ріпаку також спостерігається підвищення урожайності на 0,6 ц/га, або 7,8 %. Найвища урожайність ріпаку була у 2019 році – 116,6 ц/га, а найнижча – у 2021 році – 92,8 ц/га.

Таблиця 2.2

Ефективність використання сільськогосподарських угідь в ТОВ «Аграрій СВПП»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2018 р.	
						+ -	%
Урожайність, ц/га:							
- зернових та зернобобових культур	49,8	37,5	32,4	35,8	50,2	0,4	100,8
- соняшника	28,2	27,0	19,0	24,1	29,0	0,8	102,8
- сої	30,5	-	-	-	24,3	-6,2	79,7
- ріпака	33,6	28,9	-	25,4	34,2	0,6	107,8
Вироблено на 100 га ріллі, ц:							
- зернових та зернобобових культур	2660,0	2946,0	2264,0	2543,0	2715,0	55,0	102,1
- соняшника	439,8	534,3	626,1	-	562,3	122,8	127,9
- сої	219,9	-	-	-	158,4	-61,5	72,0
- ріпака	103,5	116,6	-	92,8	108,3	4,8	104,6

Виробництво продукції різних сільськогосподарських культур у розрахунку на 100 га ріллі має таку ж тенденцію, як і урожайність. Тобто, по всіх культурах виробництво у 2022 році зросло, а по сої виробництво знизилось на 61,5 ц, або на 28,0 %.

По зернових та зернобобових культурах виробництво у 2022 році порівняно з 2018 роком збільшилась на 2,1 %, по соняшнику – на 27,9 %, а по ріпаку – на 4,6 %. Отже, можна зробити висновок, що у ТОВ «Аграрій СВПП» сільськогосподарські угіддя використовуються ефективно.

На рисунку 2.1 показано, як змінювалась урожайність сільськогосподарських культур у товаристві за останні п'ять років.

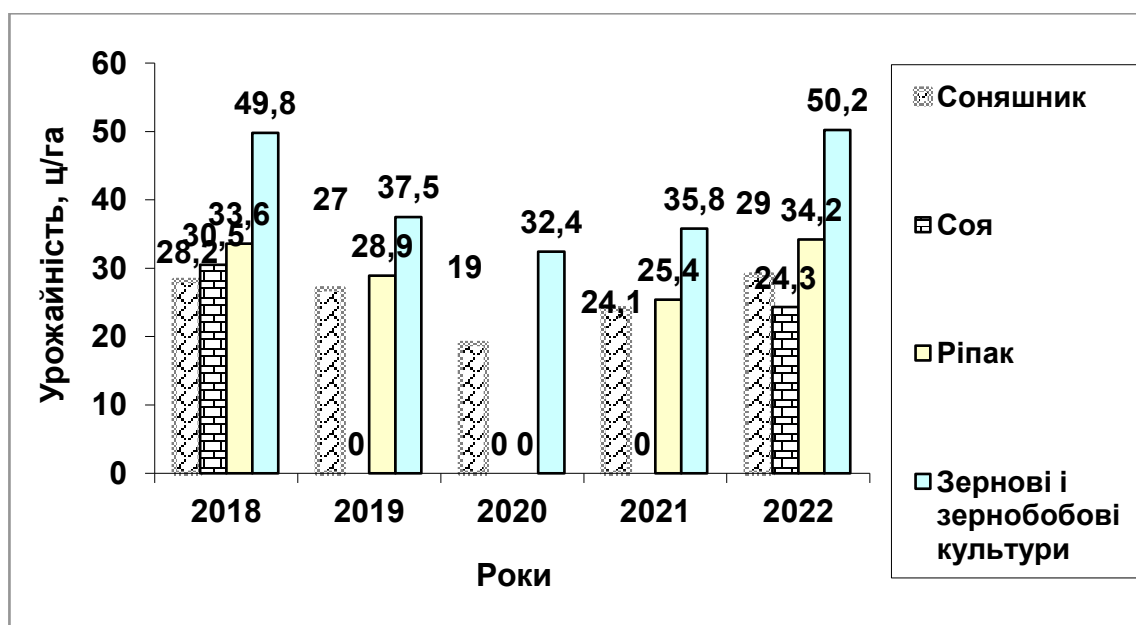

Рис. 2.1. Урожайність сільськогосподарських культур ТОВ «Аграрій СВПП»

З даних рис. 2.1 можна зробити висновок, що урожайність сільськогосподарських культур у товаристві за останні п'ять років коливалась. Найбільшою вона була майже по всіх культурах у базовому 2018 році та звітному 2022 році.

Без забезпечення успішного функціонування будь-якого підприємства, яке займається виробництвом продукції рослинництва крім земельних угідь необхідним елементом виробничого потенціалу є трудові ресурси. Без них здійснювати процес виробництва просто неможливо. ТОВ «Аграрій СВПП»

не є виключенням. Розглянемо як забезпечене товариство цим видом ресурсів і показники ефективності їх використання у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Наявність та ефективність використання трудових ресурсів у
ТОВ «Аграрій СВПП»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р у % до 2018 р.
Середньорічна чисельність працівників, осіб	80	80	82	82	84	105,0
Виробництво валової продукції в постійних цінах 2010 р., тис. грн.	15302	14502	13907	14509	17524	114,5
Виробництво валової продукції на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	191,3	181,3	169,6	176,9	208,6	109,0

З таблиці 2.3 видно, що у товаристві середньорічна чисельність працівників за період з 2018 по 2022 роки має тенденцію до збільшення. У 2018 році у товаристві виробничий процес забезпечували 80 осіб, а у 2022 році – уже 84 особи. Збільшення становить 4 особи, або 5,0 %. Всі ці працівники забезпечують виконання робіт, що пов’язані з вирощуванням продукції рослинництва.

Виробництво валової продукції за роки, що досліджуються коливалось, але у 2022 році воно було найвищим. Тому, виробництво продукції на одного середньорічного працівника мало таку ж тенденцію. У ТОВ «Аграрій СВПП» у 2022 році порівняно з 2018 роком продуктивність праці зросла на 9,0 %, або на 17,3 тис. грн у розрахунку на одного працівника. Причиною таких змін є те, що виробництво валової продукції зростали швидшими темпами ніж чисельність працюючих.

Ще одним елементом ресурсного потенціалу підприємств є основні засоби. Вони також є основною умовою будь-якого виробництва сільськогосподарської продукції. У ТОВ «Аграрій СВПП» основні засоби представлені різною сільськогосподарською технікою, автомобілями, виробничими та складськими приміщеннями, обладнанням та інше. Забезпеченість основними засобами товариства та показники ефективності їх використання наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Забезпеченість та ефективність використання основних засобів у
ТОВ «Аграрій СВПП»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2018 р.
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	29486	34791	36011	36352	35845	121,6
Виробництво валової продукції в постійних цінах 2010 р., тис. грн.	15302	14502	13907	14509	17524	114,5
Площа сільськогосподарських угідь, га	2375	2200	2200	2200	2258	95,1
Середньорічна кількість працівників, осіб	80	80	82	82	84	105,0
Капіталовіддача, грн	0,52	0,42	0,39	0,40	0,49	94,2
Капіталоємкість, грн	1,93	2,40	2,59	2,43	2,05	106,2
Капіталоозброєність, тис. грн	368,58	434,89	439,16	443,32	426,73	115,8
Капіталозабезпеченість, тис. грн.	1241,52	1581,41	1636,8 6	1652,24	1587,47	127,9

З таблиці 2.4, видно, що у товаристві середньорічна вартість основних засобів у 2022 році зросла порівняно з 2018 роком на 21,6 %, або на 6359 тис. грн. Порівняно з попереднім роком їх вартість дещо зменшилась за рахунок передачі декількох одиниць техніки на військові потреби.

Показники забезпеченості основними засобами у ТОВ «Аграрій СВПП» показують, що товариство добре ними забезпечене. Так показник капіталозабезпеченості у 2022 році збільшився порівняно з 2018 роком на 15,8 %, а показник капіталоозброєності - на 27,9 %.

Показники капіталовіддачі та капіталоємкості товариства також вказували на ефективне використання основних засобів у 2022 році. Зокрема, Показник капіталовіддачі у звітному році зменшився порівняно з базовим 2018 роком на 5,8 %, а показник капіталоємкості навпаки збільшився на 6,2 %.

Виробничий напрямок діяльності будь-якого підприємства визначає його спеціалізація. У більшості випадків вона визначається при допомозі розрахунку структури товарної продукції, яка розраховується відсотковим відношенням вартості окремих видів продукції чи галузей у загальній сумі вартості товарної продукції підприємства.

Рівень спеціалізації показує якісну сторону суспільного поділу праці і визначає види продукції, що є переважаючими у виробництві. Спеціалізація - це ефективна форма організації сільського господарства, яка зосереджує виробництво окремих видів продукції на відповідних територіях та підприємствах і завдяки цьому дозволяє отримати кращі результати господарської діяльності [1].

У таблиці 2.5 визначено виробничий напрям господарської діяльності ТОВ «Аграрій СВПП».

Таблиця 2.5

Об'єм і структура товарної продукції у ТОВ «Аграрій СВПП», тис.грн.

Види продукції і галузі	2020 р.	2021 р.	2022 р.	В середньому за три роки	
				сума	питома вага, %
Зернові	24519	25197	23355	24357	60,1
Соя	-	-	1603	534	1,3
Соняшник	15037	-	10671	8569	21,2
Ріпак	-	14314	6416	6910	17,1
Інша продукція рослинництва	-	352	21	124	0,3

Всього по рослинництву	39556	39863	42066	40494	100,0
------------------------	-------	-------	-------	-------	-------

За даними таблиці 2.5 можна зробити висновок, що у товаристві найбільше уваги приділяють вирощуванню зернових та зернобобових культур. У структурі товарної продукції на їх долю припадало 60,1 % виручки. Соя у товаристві вирощувалась лише у 2022 році і в середньому за три роки займала 1,3 % у структурі виручки. Соняшник також вирощували у товаристві не всі роки та все ж у структурі виручки він займав 21,2 % в середньому за три роки. Ріпак у структурі виручки від реалізації продукції займав 17,1 %.

Враховуючи результати зроблених розрахунків можна визначити виробничий напрямок роботи ТОВ «Аграрій СВПП» за останні три роки. Товариство має зерно-олійний напрямок спеціалізації виробництва де більше 60 % належить саме вирощуванню зернових культур.

Визначити економічну ефективність роботи сільськогосподарських товаровиробників практично неможливо за єдиним узагальнюючим показником. Це можна зробити використавши цілу систему взаємопов'язаних показників вартісного та натурального обчислення. Всі вони по-своєму відображають дію і форми прояву об'єктивних економічних законів у матеріальному аграрному виробництві, з урахуванням його особливостей та впливу на нього різних чинників. До показників оцінки діяльності підприємства є одна вимога – всі вони мають найбільш об'єктивно відображати рівень ефективності виробництва [31].

У таблиці 2.6 наведені Основні економічні показники виробничої діяльності ТОВ «Аграрій СВПП».

Таблиця 2.6

Основні показники виробничої діяльності у ТОВ «Аграрій СВПП»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2018 р.
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	------------------------------

Виробництво валової продукції в постійних цінах 2010 р., тис. грн.	15302	14502	13907	14509	17524	114,5
Середньорічна кількість працівників, осіб	80	80	82	82	84	105,0
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	29486	34791	36011	36352	35845	121,6
Виробництво валової продукції на середньорічного працівника, тис.грн.	191,3	181,3	169,6	176,9	208,6	109,0
Прибуток, тис.грн.	5729	1953	1928	6542	5894	102,9
Рівень рентабельності, %	11,4	3,8	4,1	21,5	19,5	8,1 в.п.

За даними таблиці 2.6 можна зробити висновок, що у ТОВ «Аграрій СВПП» за період з 2018 по 2022 роки мало хороші показники виробничої діяльності. Зокрема, виробництво валової продукції у 2022 році порівняно з 2018 роком збільшилось на 14,5 %. Середньорічна чисельність працівників та середньорічна вартість основних засобів зросли відповідно на 5,0 % та 21,6 %.. Виробництво валової продукції на одного середньорічного працівника у звітному році збільшилось на 9,0 %.

У ТОВ «Аграрій СВПП» за весь досліджуваний період отримували прибутки. У 2022 році було одержано 5894 тис. грн прибутку, що на 2,9 % більше ніж у 2018 році. Рівень рентабельності також підвищився і становив 19,5 %, що на 8,1 відсоткових пункти більше ніж у 2018 році.

Одним із видів запасів, що необхідні підприємствам для забезпечення господарської діяльності є виробничі запаси. Вони приймають участь в одному виробничому процесі, або декількох протягом одного року. На відміну від інших видів запасів вони не переносять свою вартість одразу на створений продукт, а зберігають її до кінця виробничого процесу.

За даними фінансової звітності ТОВ «Аграрій СВПП» у складі майна товариства наявні лише оборотні малоцінні-швидкозношувані предмети, які

відносяться до складу запасів. Тому, для оцінки динаміки МШП визначимо їх місце у загальній структурі запасів ТОВ «Аграрій СВПП» (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Аналіз структури та динаміки запасів ТОВ «Аграрій СВПП»

Найменування	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.+, -	
	тис. грн.	пито ма вага, %	тис. грн.	пито ма вага, %	тис. грн.	пито ма вага, %	тис. грн.	%
Сировина і матеріали	113	0,8	581	2,5	2321	5,9	2208	5,1
Паливо	791	5,5	2090	9,0	4008	10,1	3217	4,6
Будівельні матеріали	255	1,7	481	2,0	1001	2,5	746	0,8
Запасні частини	287	2,0	488	2,1	846	2,1	559	0,1
Матеріали сільськогосподарського призначення	2145	14,9	5914	25,5	6826	17,3	4681	2,4
Поточні біологічні активи	1597	11,2	1869	8,1	2952	7,5	1355	-3,7
МШП	282	2,0	186	0,8	362	0,9	80	-1,1
Незавершене виробництво	5499	38,3	4815	20,8	13590	34,4	8091	-3,9
Готова продукція	3303	23,0	6639	28,7	7455	18,9	4152	-4,1
Товари	82	0,6	96	0,5	150	0,4	68	-0,2
Разом	14354	100,0	23159	100,0	39511	100,0	25157	x

За даними таблиці 2,7 спостерігається збільшення суми запасів на кінець 2022 року на 25157 тис. грн. порівняно з 2020 роком. За досліджуваний період найбільшу питому вагу у структурі запасів займало незавершене виробництво

– майже третю частину всіх витрат. Готова продукція становила від 18,9 % до 28,7 %. На третьому місці були матеріали сільськогосподарського призначення. Вони були на рівні 14,9 % - 25,5 %.

Малоцінні та швидкозношувані предмети у 2022 році у структурі витрат займали 0,9 % і були на рівні 362 тис. грн, тоді як у 2020 році їх розмір був 282 тис. грн, але у структурі витрат це було 2,0 %. Слід відмітити також і те, що виробничі запаси у звітному році зросли у вартісному вираженні досить відчутно, але питома вага по таких запасах, як поточні біологічні активи, МШП, незавершене виробництво, готова продукція та товари зменшились порівняно з 2020 роком.

Динаміку зміни вартості малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП» представлено на рис. 2.2.

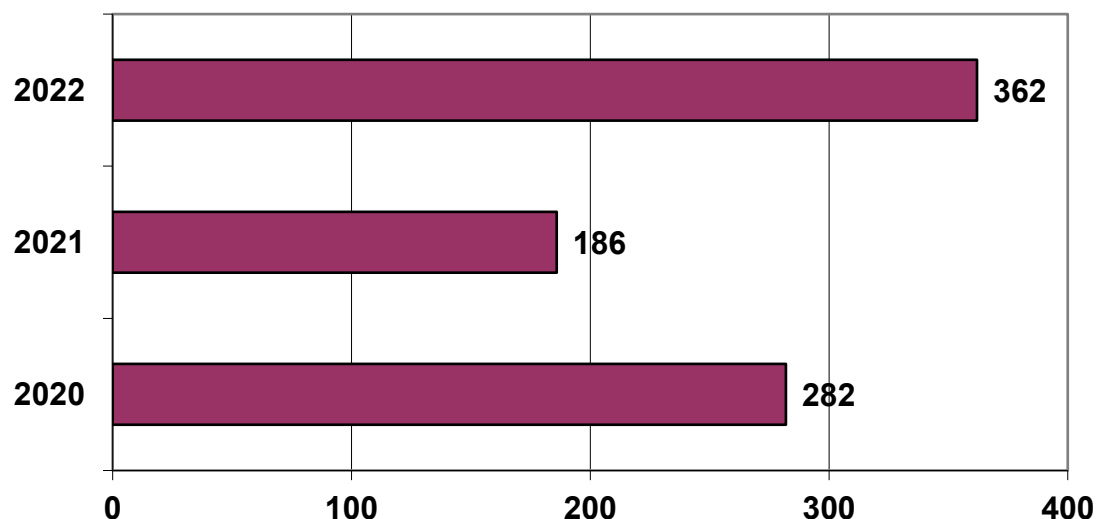

Рис. 2.2. Динаміка змін вартості малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП»

Як бачимо з рис. 2.2 середньорічна вартість МШП, що використовувались у товаристві за останні три роки коливалась. Найменшою вона була у 2021 році і становила 186 тис. грн, і у звітному році – уже 362 тис. грн. Все це можна пояснити тим, що насамперед зросла саме вартість

придбання і виробництва малоцінних швидкозношуваних предметів, а не кількість.

Малоцінні швидкозношувані предмети, які придбані зі сторони, або виготовлені у безпосередньо у товаристві спочатку зберігаються на складі. При потребі їх видають у структурні підрозділи де їх зберігають і використовують за призначенням. У таблиці 2.8 наведено аналіз структури малоцінних та швидкозношуваних предметів за місцем їх знаходження.

Таблиця 2.8

Аналіз складу та структури малоцінних та швидкозношуваних предметів за місцем знаходження у ТОВ «Аграрій СВПП»

Ресурси	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.,+,-	
	тис. грн.	питома вага,%	тис. грн.	питома вага,%	тис. грн.	питома вага,%	тис. грн.	%
Малоцінні та швидкозношувані предмети в т. ч.	282	100,0	186	100,0	362	100,0	80	х
МШП на складі	136	48,2	105	56,5	121	33,4	-15	- 14,8
МШП в експлуатації	146	51,8	81	43,5	241	66,6	95	14,8

З таблиці 2.8 видно, що вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів на складі товариства та в експлуатації у 2020 році становила 136 тис. грн. та 146 тис. грн. відповідно. У 2021 році вартість МШП зменшилась і відповідно зменшилась їх кількість на складі і в експлуатації. З наявної кількості 56,5 % МШП зберігались на складі, а 43,5 % було відпущено в експлуатацію. У звітному році вартість МШП була найбільшою, але розподіл їх за місцями зберігання зовсім відрізнявся від попередніх років. Зокрема на складі зберігалось лише 33,4 % МШП, а 66,6 % були в експлуатації.

Основним показником ефективності використання малоцінних та швидкозношуваних предметів є їх оборотність.

Оцінка ефективності використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП» представимо в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Оцінка ефективності використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП»

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., +,-
Собівартість продукції, тис. грн	12302	19612	26439	14137
Запаси	14354	23159	39511	25157
В т. ч. МШП	282	186	362	80
коефіцієнт оборотності запасів	0,9	0,8	0,7	-0,2
тривалість обороту запасів, дні	425,9	436,9	545,7	119,8
коефіцієнт оборотності МШП	43,6	105,4	73,0	29,4
тривалість обороту МШП, дні	8,4	3,5	5,0	-3,4

З даних таблиці 2.9 видно, що показники ефективності використання МШП у товаристві мають позитивні тенденції змін. Так, коефіцієнт оборотності МШП зріс на 29,4 а тривалість обороту навпаки зменшилась на 3,4. Такі результати вказують на ефективне використання МШП у ТОВ «Аграрій СВПП».

2.2. Облікова політика підприємства щодо обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів

Кожне підприємство з моменту створення зобов'язане вести облік своєї діяльності. Правильна організація бухгалтерського обліку у підприємстві є одним із головних джерел отримання інформації для прийняття та реалізації управлінських рішень, сприяє оптимальному використанню ресурсів, та мінімізує витрати виробництва. «Організація облікової справи може впливати

на розвиток і прибутковість підприємства настільки ж сильно, як і будь-яке нововведення в технічному обладнанні підприємств» [3].

У ТОВ «Аграрій СВПП» здійснюється оперативний бухгалтерський облік результатів своєї діяльності. Крім того тут ведеться статистична звітність, яку подають органам державної статистики на умовах, встановлених чинним законодавством та іншу звітність - різним органам, що не заборонено чинним законодавством.

Основним нормативним документом, що регулює ведення бухгалтерського обліку у ТОВ «Аграрій СВПП» є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Згідно положень цього Закону підприємства мають право самостійно визначати певні моменти ведення обліку на окремих ділянках. Тобто визначати свою облікову політику, що передбачає сукупність принципів, процедур та методів, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання користувачам фінансової звітності.

Визначення облікової політики вказано у з Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Згідно нього – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [38].

У ТОВ «Аргарій СВПП» сформували власну облікову політику. Організація бухгалтерського обліку у товаристві здійснюється шляхом введення у свій штат посади бухгалтера. Саме він встановлює основні положення облікової політики:

- класифікація активів товариства та зобов'язань;
- порядок та критерії визнання основних засобів;
- вибір принципів оцінки та методів обліку активів і зобов'язань;
- розробка робочого плану рахунків;
- розробка графіку документообороту;
- забезпечення збереження первинних документів та дотримання строків передачі їх в архів згідно чинного законодавства.

У ТОВ «Аграрій СВПП» розроблено і затверджено Наказ про облікову політику, який регламентує облікову політику товариства (додаток А). Це основний нормативний документ товариства, в якому враховуються вимоги державного регулювання, методологічні засади обліку та позиції товариства щодо їх дотримання. Облікова політика базується на основному принципі – свобода підприємницької діяльності в межах правового поля.

При формуванні Наказу про облікову політику у товаристві керувались вимогами національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Саме в них передбачено порядок оцінки окремих об'єктів та альтернативних методів обліку. При складанні Наказу у товаристві також дотримувались Методичних рекомендацій щодо складання розпорядчого документа про облікову політику суб'єкта господарювання.

Бухгалтерський облік у товаристві здійснюється з дотриманням принципів, які регламентовані у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»: обачності, автономності, повноти, послідовності, безперервності, єдиного грошового вимірника, періодичності, нарахування та відповідності доходів та витрат.

В продовж років під впливом різних факторів у товаристві можуть змінюватись певні положення облікової політики. Такі зміни можуть виникати коли:

- викають зміни Статутних вимоги;
- вимоги змінює орган, який затвердив відповідні положення бухгалтерського обліку;
- шляхом змін можна забезпечити більш достовірне відображення певних подій або операцій у фінансовій звітності товариства.

Форма бухгалтерського обліку є певною системою реєстрів бухгалтерського обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них. Вибір форми обліку є компетенцією безпосередньо підприємства.

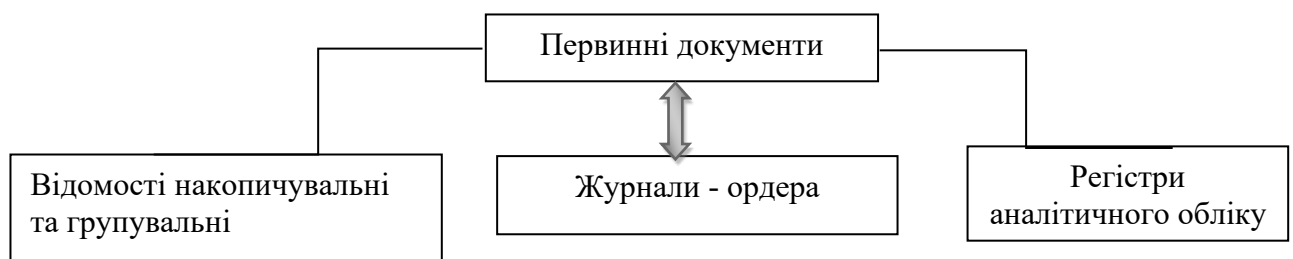
Згідно Наказу про облікову політику у ТОВ «Аграрій СВПП» бухгалтерський облік ведеться за журнально-ордерною формою. Вона передбачає використання накопичувальних та групувальних облікових регістрів – журналів - ордерів та допоміжних відомостей до них.

Журнали – ордера є комбінованими регістрами синтетичного обліку, а у певних випадках і аналітичного. В журналах – ордерах ведеться хронологічний і систематичний облік. Особливістю використання такої форми обліку є те, що весь процес обробки первинних документів передбачає систематичне їх накопичування та періодичне узагальнення інформації про діяльність товариства у використовуваних для цих цілей регістрах.

Журнали – ордера побудовані за кредитовою ознакою. В них всі операції записуються за кредитом синтетичного рахунка і кореспондуючих з ним дебетом рахунків. Журнали – ордера мають вигляд аркушів на яких в окремих графах записуються рахунки, які кореспондують з кредитом вказаного рахунку. Тут вказана типова кореспонденція рахунків. Для відображення інформації за дебетом відповідних рахунків відкриваються відомості аналітичного обліку окремо до кожного журналу - ордеру.

Наприкінці місяця в журналах – ордерах підбивають підсумки, які Кредитовий підсумок рахунка журналу - ордеру звіряються з підсумками кореспондуючих за дебетом рахунків. Така дія забезпечує перевірку правильності облікових записів без використання оборотних відомостей. Щомісячно обороти журналів – ордерів переносяться до Головної книги в якій для кожного синтетичного рахунка відведена окрема сторінка. За її даними у товаристві складається бухгалтерський баланс, а за даними журналів - ордерів і відомостей - інші форми фінансової та податкової звітності.

На рисунку 2.3 зображена схема журнально - ордерної форми обліку ТОВ «Аграрій СВПП».

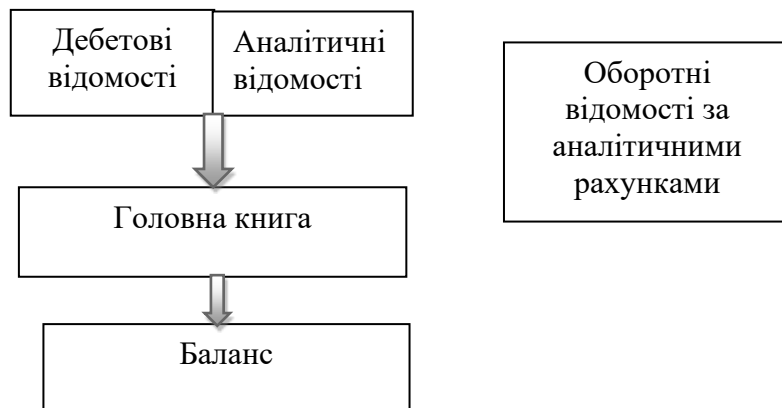

Рис. 2.3. Схема журнально – ордерної форми обліку ТОВ «Аграрій СВПП»

Облікова служба у ТОВ «Аграрій СВПП» побудована за принципом централізації. Тобто, первинні документи складаються у структурних підрозділах, а їх обробка – у бухгалтерії товариства.

У ТОВ «Аграрій СВПП» до обов'язків бухгалтерів входить здійснення облікових та аналітичних функцій. Аналітична робота передбачає аналіз даних звітності та передача результатів аналізу керівнику.

Весь бухгалтерський облік ґрунтується на інформації первинних документів. Законом передбачено, що керівник товариства несе відповідальність за організацію робіт таким чином, щоб всі господарські операції, які відбуваються були задокументовані. На підставі даних первинних документів здійснюється бухгалтерський облік господарських операцій і складаються зведені облікові документи. Також вся відображена в них інформація систематизується на рахунках бухгалтерського обліку та в регістрах синтетичного та аналітичного обліку.

Повне і своєчасне заповнення первинних документів та передача їх в бухгалтерію ТОВ «Аграрій СВПП» для подальшої обробки регламентується графіком документообороту. У графіку відображається інформація назву первинних документів, їх призначення, строки і періодичність складання та подання, обсяг виконуваної роботи та інше. Розробляється графік

документообороту головним бухгалтером товариства і обов'язково затверджується його керівником. Після цього він є обов'язковий для виконання всіма обліковими особами (Додаток Б).

Призначення та затвердження посадових осіб, які будуть відповідати за ведення обліку та звітності вирішуються керівником товариства та головним бухгалтером. Розподіл обов'язків між працівників бухгалтерії товариства наведено у додатку В.

Отже, формування облікової політики у ТОВ «Аграрій СВПП» відповідає всім вимогам.

Одним із видів запасів, які використовують підприємства є малоцінні швидкозношувані предмети. У ТОВ «Аграрій СВПП» основою побудови бухгалтерського їх обліку є фінансова їх систематизація, а основним показником, що береться за основу систематизації – структура і багатофункціональна значимість даних предметів. Поточний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів здійснюється за цінами придбання, або виготовлення у товаристві. Основними джерелами їх надходження на склад товариства є оприбуткування придбання матеріальних цінностей або виготовлення власними підрозділами. Тому, надходження МШП документально оформляється аналогічно, як при обліку оприбуткування сировини та матеріалів від постачальників. Оцінюють їх за цінами придбання, враховуючи при цьому транспортно-заготівельні витрати.

За складом МШП у товаристві поділяються на дві групи:

- інструменти та пристрої спеціального і загального призначення;
- швидкозношуваний господарський інвентар, що використовуються у ТОВ «Аграрій СВПП» для господарських потреб.

Більш детально напрямки використання малоцінних та швидкозношуваних предметів в обліку ТОВ «Аграрій СВПП» показано на рисунку 2.4.

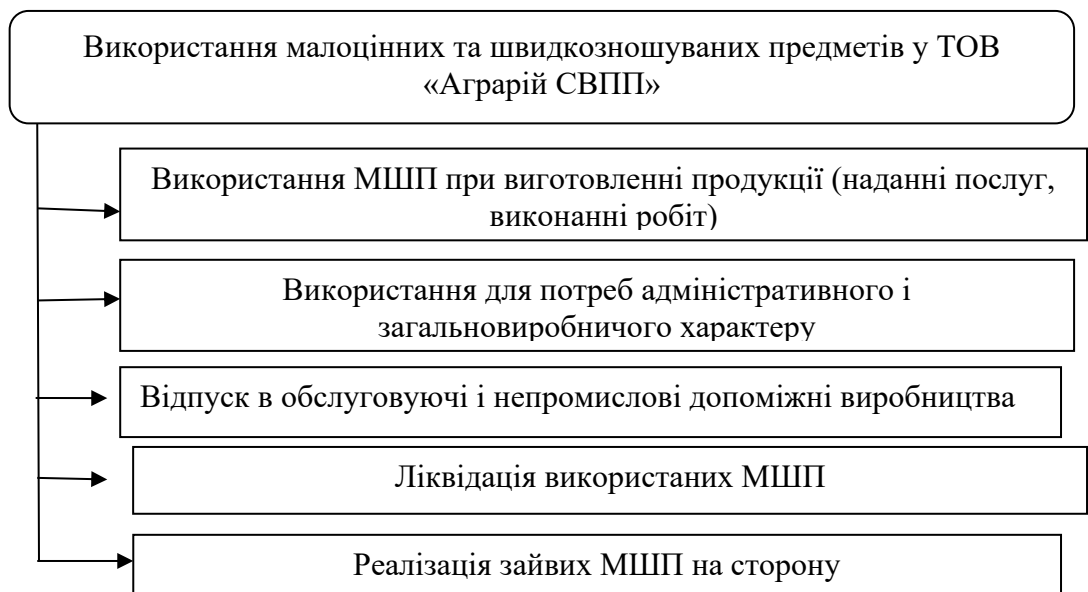

Рис. 2.4. Шляхи використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП»

Кожна господарська операція повинна бути підтверджена відповідним первинним документом. МШП не виключення. Первинний облік наявності та руху МШП є досить складним процесом, оскільки структура документообороту має забезпечувати вчасне надходження необхідної для обліку, контролю та оперативного управління рухом виробничих запасів інформації.

Для обліку всієї операцій, що стосуються руху МШП у товаристві використовуються типові бланки первинних документів з обліку запасів, а для безпосереднього обліку використання МШП використовуються спеціальні форми.

Так надходження МШП у товариство здійснюється на підставі відвантажувальних документів постачальників. На складі їх ретельно перевіряють на відповідність кількості, асортименту, якості, що відмічені у супровідних документах. При виникненні розбіжностей складають Акт про приймання матеріалів (форма М-7). Складає його комісія, до якої включають матеріально-відповідальну особу та представника постачальника, або незацікавленої сторони.

На складі, куди надійшли малоцінні швидкозношувані предмети відкривається Картка складського обліку (форма № М-17) де облік ведеться за їх номенклатурними номерами. Відпуск в експлуатацію оформлюється Актом передачі МШП в експлуатацію.

Порядок обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів залежить від величини підприємства та його організаційної структури, а не від галузей виробництва. Для їх обліку можуть використовувати такі типові форми первинних документів з обліку МШП (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10

Первинні документи з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів ТОВ «Аграрій СВПП»

№ форми	Назва форми	Призначення документу
МШ-1	Відомість на повернення (вилучення) постійного запасу інструментів (пристроїв)	Використовуються для обліку зміни запасу інструментів (пристроїв) на тих підприємствах, де облік ведеться за принципом встановлення постійного обмінного фонду. Відомість складається при необхідності заміни постійного запасу інструментів (пристроїв), на підставі її даних вносяться зміни до карток складського обліку (ф.№ М-12)
МШ-2	Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів	Використовується для обліку МШП, які були видані під розписку працівнику для тривалого користування. Заповнюється на кожного працівника, який одержав МШП.
МШ-3	Замовлення на ремонт або заточування інструментів	Застосовується для обліку інструментів (пристроїв), які передаються на заточування та ремонт. Характерна для тих підприємств, де заточування і ремонт проводяться в централізованому порядку.
МШ-4	Акт на вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів	Застосовується для обліку зіпсованих і втрачених МШП. При пред'явленні працівником акта вибуття замість непридатного чи втраченого предмета йому видається придатний, що записується в формі МШ-2 „Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів». Акт вибуття додається до актів на списання (ф.№ МШ-5 і № МШ-8)
МШ-5	Акт на списання інструментів (пристроїв) та їх обмін на придатні	Застосовується для оформлення списання інструментів (пристроїв), що стали непридатними, та обміну їх на придатні на

		тих підприємствах, де облік ведеться за принципом встановлення постійного обмінного фонду. Складається на підставі актів вибуття (ф. № МШ-4). Виданий інструмент (пристрій) в порядку обміну за актами в картці обліку матеріалів (ф. № М-12) не відображається.
МШ-6	Особова картка обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв	Використовується для обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних засобів, які видаються працівникам підприємства для індивідуального користування.
МШ-7	Відомість обліку видачі (повернення) спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв	Застосовується для обліку видачі спецодягу, спецвзуття працівникам підприємства в індивідуальне користування за встановленими нормами, а також для обліку приймання від працівників спецодягу, спецвзуття на прання, дезінфекцію, ремонт та зберігання. Форма заповнюється окремо на видачу і повернення спецодягу, спецвзуття та запобіжних засобів
МШ-8	Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів	Застосовується для оформлення списання морально застарілих, зношених і непридатних для подальшого використання інструментів (пристроїв), спецодягу, спецвзуття, запобіжних засобів по закінченню строку носіння, інших малоцінних та швидкозношуваних предметів і здавання їх до комор для утилю. Акт складається на підставі разових актів вибуття (ф. № МШ-4)

Синтетичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП» обліковуються на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети». На цьому рахунку ведеться облік та узагальнення інформації про наявність і рух МШП, що належать товариству та знаходяться у складі запасів.

За дебетом рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» обліковуються придбані або виготовлені МШП, оцінені за первісною вартістю, за кредитом – їх відпуск в експлуатацію із списанням на рахунки обліку витрат за обліковою вартістю, а також списання нестач і втрат від псування МШП.

Аналітичний облік МШП у товаристві ведеться за видами предметів у розрізі однорідних груп, які встановлені, виходячи з потреб підприємства. Для відображення в обліку господарських операцій, які пов'язані з рухом МШП, у ТОВ «Аграрій СВПП» використовують кореспонденції рахунків, наведені у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Відображення в обліку операцій з руху малоцінних та швидкозношуваних предметів ТОВ «Аграрій СВПП» у вересні 2022 р.

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	
1	Придбано канцелярські товари	22	631	300
2	Відображено податковий кредит	44	631	60
3	Видано канцелярські товари у бухгалтерію	92	22	200
4	Видано інструменти робітникам галузі рослинництва	231	22	1520
5	Видані респіратори працівникам рослинництва	231	22	630
6	Працівник при звільненні повернув спецодяг	22	716	340
7	Оприбутковано малоцінні та швидкозношувані предмети на склад із додаткового виробництва	22	234	545
8	Списано малоцінні та швидкозношувані предмети на загальновиробничі витрати	91	22	985
9	Списано собівартість реалізованих малоцінних та швидкозношуваних предметів	943	22	1354
10	Відображено уцінення малоцінних та швидкозношуваних предметів	946	22	950

Для забезпечення ефективного використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у ТОВ «Аграрій СВПП», поряд з

бухгалтерським обліком важливе значення має своєчасний контроль здійснення операцій з ними.

Відносно до будь-якого об'єкту обліку контроль умовно можна поділити на внутрішній та зовнішній. Методи проведення таких контролів та порядок схожі, але мета їх здійснення дещо відрізняється. Зовнішній контроль здійснюється та контролюючими органами, або вищестоящими організаціями. Внутрішній контроль здійснюють за рішенням керівництва товариства, залежно від потреб, які виникли.

Залежно від мети контролю, його завдань та осіб, які його здійснюють обирається методика його проведення. Основна мета обраної методики визначається потребою встановлення достовірної інформації щодо стану малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Основні завданнями внутрішнього чи зовнішнього контролю ТОВ «Аграрій СВПП» представлені на рис. 2.5.

Рис. 2.5. Основні завдання контролю надходження і використання
МШП в ТОВ «Аграрій СВПП»

Отже, у ТОВ «Аграрій СВПП» організація обліку та контролю малоцінних та швидкозношуваних предметів відповідає всім вимогам.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

Правильна організація обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів визначає ефективність бухгалтерського обліку у підприємстві. Вдосконаленням облікового забезпечення малоцінних та швидкозношуваних предметів займалися науковці та практики. Зацікавленість їх була тому, що це досить складна та трудомістка область бухгалтерського обліку. Дослідження обліку МШП постійно доказувало, що даний розділ бухгалтерського обліку не припиняє мати певні недоліки. Відмінності в обліку непридатних і швидкозношуваних матеріалів часто виявляються за результатами проведення інвентаризації, при звірках відомостей фінансового обліку при виявленні недоліків і розбіжностей внаслідок результату сортування окремих типів використаних матеріалів. Також можуть виникати відхилення в основних паперах і облікових регістрах, що відображають надходження та переміщення використаних матеріалів.

Достовірна інформація бухгалтерського обліку використовується для управління підприємством та дозволяє об'єктивно відобразити цей об'єкт у звітності. Крім того така інформація має важливе значення не лише для цілей управління підприємством, але і для зовнішніх користувачів.

Одним із важливих об'єктів бухгалтерського обліку та фінансової звітності є малоцінні та швидкозношувані предмети, аналіз яких дає загальну картину результатів діяльності підприємства в цілому.

Міжнародна і вітчизняна стандартизація і регламентація ведення обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів та розкриття інформації про них у фінансовій звітності можна запропонувати деякі методологічні аспекти удосконалення обліку даного об'єкта.

Для оперативного обліку наявності та руху МШП призначено типові форми первинних документів, які затверджені наказом Мінстату від 22.05.96 р. № 145. Згідно них аналітичний облік МШП у ТОВ «Аграрій СВПП» можуть

вестись тільки у розрізі матеріально-відповідальних осіб або конкретних одиниць. В товаристві в силу різних причин може виникнути потреба у веденні аналітичного обліку МШП за іншими критеріями, наприклад за їх видами.

На законодавчому рівні на сьогодні ще не затверджено документ, який дозволяв би вести аналітичний облік МШП за їх видами. На нашу думку, для цього можна використати Відомість аналітичного обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів (Додаток Д).

Дана відомість є універсальною, оскільки поєднує складський та аналітичний облік малоцінних швидкозношуваних предметів у товаристві.

Окрім того, запропонована Відомість аналітичного обліку МШП, дозволяє визначити скільки конкретного виду МШП було використано у звітному періоді, у розрізі матеріально -відповідальних осіб або певним підрозділом товариства. Така інформація має важливе значення при плануванні витрат як окремих центрів відповідальності, так і товариства в цілому.

Таку Відомість аналітичного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів доцільно використовувати підрозділам невиробничої сфери, тобто тим, які не потребують «виробничого інвентаря».

Запропонована Відомість аналітичного обліку розроблена з урахуванням найтипівіших для товариства операцій. В ній виключено додаткові графи в яких відображаються операції, що у товаристві відбуваються досить рідко.

У запропонованій Відомості строк корисного використання малоцінних та швидкозношуваних предметів зазначається лише раз і він однаковий для таких предметів одного виду. Тому, перед тим, як взяти на облік раніше використовувані малоцінні та швидкозношувані предмети їх спочатку потрібно відремонтувати до повного відновлення споживчої вартості або зменшити строк їх корисного використання, а потім на них відкрити нову Відомість як на окремий вид малоцінних та швидкозношуваних предметів.

У розробленій Відомості аналітичного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів у розрізі кожної операції з їх вибуття слід вказувати рахунок витрат. Такі дії значно покращить якість облікової інформації: відразу стає видно на яких видах витрат даний малоцінний та швидкозношуваний предмет використовується найбільше.

Запропонована Відомість аналітичного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів краще відповідає сучасних вимогам законодавства та товариства. Проте, для того щоб мати змогу її використовувати у ТОВ «Аграрій СВПП» слід зазначити її як регістр бухгалтерського обліку в Наказі про облікову політику товариства.

Малоцінні та швидкозношувані предмети, які надходять на склад ТОВ «Аграрій СВПП» слід відображати у Книзі складського обліку (форма 3-9). В ній завідувач складу відмічає скільки і від кого надійшли МШП, їх вибуття і залишок. Вся інформація тут відображається у натуральних вимірниках. З метою удосконалення первинного обліку МШП, пропонуємо у «Книзі складського обліку» ввести окрему графу у якій зазначалась би вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, які вибули або надійшли на склад на дату здійснення операції. У цій графі слід проставляти вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, яка вказана у документах на їх відпуск, зокрема в цінах оприбуткування на склад або у товарно-транспортних накладних.

На нашу думку у ТОВ «Аграрій СВПП» потребує удосконалення організація оперативного кількісного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Ведення такого обліку здійснюється відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [32]. Проведені нами дослідження показали, що для ведення такого обліку у товаристві не розроблено жодного документу. Тобто його слід вести лише на підставі первинних документів, або за розробленою та затвердженою у товаристві формою.

Ведення обліку лише на підставі первинних документів, на нашу думку, не є раціональним, тому пропонуємо у ТОВ «Аграрій СВПП» для цього використовувати Журнал оперативного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів у виробничих підрозділах (таблиця 3.1).

Пропонуємо такий журнал відкривати один раз на рік у кожному підрозділі товариства, в якому використовуються малоцінні та швидкозношувані предмети. Для обліку окремого виду малоцінних та швидкозношуваних предметів пропонуємо відводити окрему сторінку. Вказаний Журнал призначений для оперативного обліку інформації про кількість наявних у підрозділі товариства малоцінних та швидкозношуваних предметів та їх рух протягом року. У даному Журналі слід відображати наступну інформацію:

- назва підрозділу товариства;
- назва та марка малоцінних та швидкозношуваних предметів;
- функціональна група малоцінних та швидкозношуваних предметів;
- залишок МШП на початок періоду;
- надходження МШП у підрозділ;
- передача МШП користувачам в експлуатацію;
- списання відповідно до терміну експлуатації МШП;
- залишок на кінець періоду у кількісному та грошовому вимірі;
- підсумок про рух МШП за рік.

Залишок малоцінних та швидкозношуваних предметів на початок та кінець звітного періоду у Журналі показує наявність цих предметів у відповідному підрозділі товариства на відповідний момент часу, що дозволить у будь-який час мати інформацією про наявність даного виду ресурсів товариства.

Інформація про надходження, наявність, вибуття, або передачу в експлуатацію малоцінних та швидкозношуваних предметів у Журналі оперативного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів у виробничих підрозділах ТОВ «Аграрій СВПП» дозволить відстежити їх рух

Таблиця 3.1

Журнал оперативного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів у виробничих підрозділах

ТОВ «Аграрій СВПП»

Назва структурного підрозділу: рілньнича бригада

Вид (марка) малоцінних швидкозношуваних предметів: мітла пластикова

Функціональна група: господарський інвентар

Надходження у підрозділ			Передача в експлуатацію					Списання	
Дата, та номер документа	Кількість	Інвентарні номери	Дата, та номер документа	Кількість, інвентарні номери	Кому видано	Підпис про отримання	Строк експлуатації	Дата, та номер документа	Кількість, інвентарні номери
10.01.2022 № 4	2	23541 23542	10.01.2022 № 1	1 23541	Прибираль- ниця Корж В.С.		2 міс.	11.03.2022 № 14	1 23541
			11.03.2022 №7	2 23542	Прибираль- ниця Корж В.С.		2 міс.	12.05.2022 №14	2 23542
12.05.2022 № 12	1	23551	13.05.2022 2	1 23551	Прибираль- ниця Корж В.С.		2 міс.	14.07.2022 №12	1 23551
Всього за рік									

Бригадир рілньничої бригади

Рудий В.П.

у підрозділі та дотримання строків їх використання.

У процесі господарської діяльності у товаристві можуть виникнути будь-які суперечливі питання з наявності та руху в середині товариства малоцінних та швидкозношуваних предметів. При допомозі Журналу оперативного обліку можна буде оперативно знайти інформацію щодо конкретного малоцінного матеріалу, по якому виникли суперечливі питання.

Ще одним позитивним моментом використання даного Журналу в обліковій практиці товариства є те, що при його допомозі можна проводити аналіз наявності та потреби у відповідних малоцінних та швидкозношуваних предметах безпосередньо керівникам структурних підрозділів. Це дозволить їм оперативно приймати відповідні управлінські рішення щодо використання МШП.

Отже, у Журналі оперативного обліку буде обліковуватись весь рух малоцінних і швидкозношуваних предметів всередині окремих підрозділів, і будуть записуватися всі первинні документи з обліку МШП. За кожним з них буде закріплений окремий працівник, який його використовує і відповідає за його збереження.

Для ефективного використання малоцінних та швидкозношуваних предметів слід постійно проводити контроль за їх наявністю в місцях зберігання та використанням. У ТОВ «Аграрій СВПП» проводиться внутрішній контроль, який зводиться до проведення річної інвентаризації малоцінних швидкозношуваних предметів.

Інвентаризацію МШП у товаристві проводять для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та підтвердження правдивості показників фінансової звітності. При проведенні їх інвентаризації також перевіряються умови зберігання, фактична наявність та дійсний стан і визначається достовірність оцінки. У товаристві проводиться інвентаризація лише тих малоцінних та швидкозношуваних предметів, які не передані в експлуатацію, а закріплені за матеріально-відповідальними особами. Тому, гарантувати належний контроль за використанням таких малоцінних та

швидкозношуваних предметів не можна. Тому, пропонуємо у ТОВ «Аграрій СВПП» здійснювати періодичні внутрішні ревізійні перевірки. Для цього слід залучати бухгалтерів, інших працівників даного товариства, або незалежних осіб на умовах цивільно- правового договору.

Перед формуванням внутрішньої комісії слід визначити основні завдання внутрішнього контролю МШП у товаристві (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Основні завдання здійснення контролю надходження та використання МШП у ТОВ «Аграрій СВПП»

Слід відмітити те, що система контролю у товаристві має бути економічно виправданою. Іншими словами - витрати на його проведення не повинні перевищувати втрат товариства, які могли б виникнути при відсутності такої системи. Внутрішній контроль проводиться з метою надання необхідної інформації вищій ланці керування про фінансово-господарську діяльність товариства. Він повинен сприяти створенню високоефективної системи бухгалтерського обліку, яка не допускає виникнення порушень і підтверджує правдивість звітів, що надходять від матеріально-відповідальних осіб товариства про використання цінностей.

Слід відмітити те, що окремо проводити перевірку операцій з малоцінними та швидкозношуваними предметами не доцільно і невиправдано. Перевіряти їх окремо від інших виробничих запасів важко і економічно виправдано. Оскільки, як правило, більшість із них знаходяться в одних місцях зберігання. Тому, перевірку запасів товариства необхідно здійснити за двома ключовими напрямками (рис. 3.2).

З даних рис. 3.2 видно, що при реалізації першого напрямку перевірки передбачено проводити інвентаризацію.

Другому напрямку слід приділити більше уваги. Тут передбачено проводити документальну перевірку операцій з малоцінних та швидкозношуваними предметами. Цей напрямок включає три основні етапи:

1. Перевірка правильності оцінювання малоцінних та швидкозношуваних предметів при їх надходженні та передачі в експлуатацію.

2. Перевірка документального підтвердження всіх операцій з малоцінними та швидкозношуваними предметами. На цьому етапі встановлюється правильність застосування відповідних форм первинних документів для оформлення операції з надходження, руху та списання МШП, правильність їх заповнення, проводиться звірка показників відображених у різних документах. Для встановлення реальності операцій перевіряють, як цінності, оприбутковані в обліку прибули в товариство та ким вони були доставлені.

Рис. 3.2. Напрямки перевірки операцій з МШП та іншими виробничими запасами у ТОВ «Аграрій СВПП»

3. Перевіється достовірність відображення руху малоцінних та швидкозношуваних предметів у бухгалтерському обліку. На цьому етапі члени комісії визначають:

- чи фіксується надходження та використання малоцінних та швидкозношуваних предметів у місцях їх зберігання;
- чи спостерігалось виявлення лишків МШП при проведенні річної інвентаризації, які не були своєчасно оприбутковані;

– чи не списують у товаристві малоцінні та швидкозношувані предмети на витрати діяльності у розмірах, більших за встановлені норми, без пояснень причин такого списання;

– чи співпадає фактичне списання МШП з даними первинних документів;

– чи не приховують у товаристві нестачу малоцінних та швидкозношуваних предметів додатковими бухгалтерськими проведеннями.

Таким чином, ми вважаємо, що реалізація на практиці запропонованої програми перевірки малоцінних та швидкозношуваних предметів може охопити всі питання відображення в обліку їх надходження та використання.

При такій організації контролю керівництво ТОВ «Аграрій СВПП» зможе отримувати оперативну та якісну інформацію для прийняття управлінських рішень з приводу використання малоцінних та швидкозношуваних предметів. Також завжди можна виявити скільки і які МШП є на складах, які не використовуються в господарській діяльності. У бухгалтерії товариства стане можливим ліквідувати всі неточності в обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

ВИСНОВКИ

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів у сільськогосподарських підприємствах на сьогоднішній день набувають особливої актуальності, тому що виникає потреба у точній та достовірній інформації щодо впливу їх на витрати виробництва. Рациональне їх використання зменшує матеріальну собівартість виробленої продукції, з і збільшує прибуток. Тому, на основі проведених досліджень можна зробити певні висновки і розробити наступні пропозиції.

1. Аналіз забезпеченості ТОВ «Аграрій СВПП» виробничими ресурсами показав, що за ним закріплено 2258 га сільськогосподарських угідь, які повністю використовуються для вирощування сільськогосподарських культур. Виконання усіх робіт у 2022 році у товаристві забезпечували 84 середньорічних працівника, що на 4 особи більше ніж у 2018 році. Середньорічна вартість основних засобів у звітному році порівняно з 2018 роком збільшилась на 21,6 % і становила 35845 тис. грн.

2. Аналіз структури товарної продукції показав, що ТОВ «Аграрій СВПП» спеціалізується на вирощуванні продукції рослинництва, зокрема - зернових та олійних культур. У 2022 році виробництво валової продукції було на рівні 17524 тис. грн, що на 21,6 % більше ніж у 2018 році. Дослідження основних економічних показників дозволило зробити висновок, що товариство є прибутковим підприємством. Так у 2022 році було отримано 5894 тис. грн прибутку, що на 2,9 % більше ніж у 2018 році. Рівень сукупної рентабельності також збільшився і становив 19,5 %, що на 8,1 відсоткових пункти більше базового року.

Аналіз використання МШП у товаристві показав, що вони займають від 0,9 до 2,0 % у загальній структурі витрат товариства. Коефіцієнт оборотності МШП у 2022 році був на рівні 73,0, а тривалість обороту становила 5 днів.

3. Ведення бухгалтерського обліку у товаристві відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» та інших нормативних документів, а також затвердженого Наказу про облікову

політики. Встановлено, що облік здійснюється бухгалтерією до складу якої входить 5 співробітників. Структура бухгалтерської служби – лінійна. Всі бухгалтери напряму підпорядковуються головному бухгалтеру. Бухгалтерський облік ведеться за журнально-ордерною формою. Облік МШП здійснює бухгалтер з обліку матеріалів, разом з обліком виробничих запасів.

4. Для відображення у бухгалтерському обліку інформації про малоцінні та швидкозношувані предмети у ТОВ «Аграрій СВПП» використовують синтетичний рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети». Первинний облік ведеться з використанням типових форм первинних документів. Проведені дослідження дозволили розробити пропозиції щодо удосконалення обліку МШП.

Для ведення аналітичного обліку Відомість аналітичного обліку МШП за їх видами пропонуємо використовувати Відомість аналітичного обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів. В ній можна поєднати аналітичний облік зі складським і також вона дозволяє визначити скільки МШП було використано у звітному періоді за їх видами, у розрізі матеріально-відповідальних осіб та окремих підрозділів товариства.

Для здійснення оперативного обліку інформації про кількість наявних малоцінних та швидкозношуваних предметів у підрозділах ТОВ «Аграрій СВПП» та їх руху протягом звітного періоду пропонуємо використовувати Журнал оперативного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів у виробничих підрозділах.

5. З метою удосконалення внутрішнього контролю надходження та використання малоцінних і швидкозношуваних предметів запропоновано запровадити у ТОВ «Аграрій СВПП» періодичне проведення внутрішньогосподарських ревізій за участі працівників товариства та залученої особи за цивільно-правовим договором.

Отже, проведені дослідження дозволили зробити висновки та розробити власні пропозиції щодо обліку та контролю використання МШП у ТОВ «Аграрій СВПП».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств : підручн. 2-ге вид., доп. і перероблене. К.: КНЕУ, 2002. 624 с.
2. Бик О. П., Нужна О. А. Проблеми та напрямки вдосконалення обліку МШП / Актуальні питання економічних наук. 13-14 березня 2015 р. С. 126 – 129. URL.: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/09march2015/84.pdf> (дата звернення 28.10.2023)
3. Бублик С. Я. Особливості визнання та обліку малоцінних необоротних матеріальних активів. Облік і фінанси АПК. 2007. № 11–12. С. 15-17. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/osoblivosti-viznannya-ta-obliku-malocinnih-neoborotnihmaterialnih-aktiviv.html> (дата звернення 28.10.2023)
4. Бутинець Ф. Ф., Л. В. Чижевська, Н. В. Герасимчук. Бухгалтерський управлінський облік: навч. посібн. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
5. Гільорме Т.В., Барміна К.О. Організаційно-методичний підхід щодо організації управлінського обліку виробничих запасів сільськогосподарського підприємства. / Економіка і фінанси: міжн. наук. - виробн. журн. 2017. №1. С. 19 – 26.
6. Дерій В., Романів Р., Гуменна-Дерій М. Облік і звітність про МШП, МНМА у будівництві: стандарти відображення, проблеми ідентифікації та організації/ Електронне фахове видання. URL.: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46084/1/Дерій.PDF> (дата звернення 10.10.2023).
7. Данілочкіна О. В., В. О. Голод. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України / URL.: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2012_18_1/Danilochkina-Golod.pdf (дата звернення: 20. 10. 2023)
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджена Наказом від 30.11.1999 р. № 291. База даних

Законодавство України / ВР України. URL.
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 20. 10. 2023)

9. Кесарчук Г.С., Машика М.В. Облік МШП: актуальні проблеми та шляхи вдосконалення. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. Випуск 1 (42), 2014. С. 223 – 227. / URL.:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/14787/1/ОБЛІК%20МШП%20АКТУАЛЬНІ%20ПРОБЛЕМИ%20ТА%20ШЛЯХИ%20ВДОСКОНАЛЕННЯ.pdf>
(дата звернення 15.10.2023).

10. Крочак О.І. Проблеми управління витратами основної діяльності сільськогосподарських підприємств // Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: зб. наук. праць. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2016. Ч. 1. С. 146 - 147.

11. Кубік В. Д., Облікова політика підприємства та її роль в організації обліку: електрон. наук. фахове вид. 2019. URL:
<http://space.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3619/1/.pdf> (дата звернення: 05.10.2022).

12. Кузьмінська О.Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств / Вчені записки: зб. наук. пр. / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. 2014. № 16. С. 174-180.

13. Куцик П. О. Шумило Р. Р. Визначення економічної суті швидкозношуваних та малоцінних необоротних предметів як передумова раціональної організації їх обліку і контролю // Економічний аналіз: міжн. наук. - виробн. журн. 2010. №6. С. 99 – 102.

14. Куцик П. О. Шумило Р. Р. Оцінка сучасного стану обліку і контролю малоцінних і швидкозношуваних активів // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». Вип. 29, Ч. 2. С. 18 - 20.

15. Левуцький С. О. Розкриття економічної сутності МШП / URL.:
http://lubbook.net/book_272_glava_6_1.2_Rozkrittjaekonom%D1%96chno%D1%97.htm (дата звернення 15.10.2023).

16. Макаренко А. П. Шляхи удосконалення організації обліку та аудиту товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 2 (11). Полтава: ПДАА. 2015. С. 33 – 39.

17. Макаренко А. П., Литвиненко І.О. Обґрунтування інформаційної основи обліку ТМЦ на підприємстві / Матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., Чернівці, 18 - 19 січня 2016 р. Т. 2. Київ: Науково-видавничий центр «Лабораторія думки», 2016. С. 22 - 23.

18. Малярчук І. І., Холод З. М. Основні аспекти фінансового та податкового обліку малоцінних необоротних матеріальних активів. Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія: Економічні науки. 2015. № 1. С. 12–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzec_2015_1_4 (дата звернення 10.10.2023)

19. Матрос О.М. Виробничі запаси підприємства у контексті управлінського обліку / Електронне фахове видання URL.: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/8_2017/64.pdf (дата звернення 10.10.2023).

20. Михальська О. Л., Шестопапов Д. В. Основні аспекти, особливості та напрямки вдосконалення обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 4 (1). С. 36–40. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2017_4\(1\)__11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2017_4(1)__11) (дата звернення 10.10.2023)

21. Меліхова Т.О., І.О. Федоров. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз в системі управління фінансової безпеки підприємства / Агросвіт. 2018. № 2. С. 63-70

22. Мельянюкова Л.В. Особливості первинного обліку надходження та руху виробничих запасів // Бухгалтерія в сільському господарстві, 2016. №14. С. 13 - 18.

23. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: наказ від 18.05.2001. № 132. База даних Законодавство України / ВР України. URL. <http://www.minagro.gov.ua/page/?6789> (дата звернення: 05. 10. 2022)

24. Методичні рекомендації про застосування форм документів первинного обліку на сільськогосподарських підприємствах: лист Міністерства аграрної політики України від 19.01.2004. № 37-27-12 / 455. База даних Законодавство України / ВР України. URL. <http://ua-info.biz/legal/baseae/ua-amelar.htm> (дата звернення: 10. 10. 2022).

25. Нападовська Л.О. Управлінський облік: значення і практичне застосування вітчизняних підприємств // Бухгалтерський облік і аудит: міжн. наук.- виробн. журн. 2010. № 8 - 9. С. 12 - 15.

26. Одношевна О.О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів / Електронне фахове видання URL.: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/38.pdf (дата звернення 25.10.2023).

27. Озерова О. Особливості обліку канцелярських товарів / Главбух: наук.- виробн. журн. 2010. № 8. С. 48-54.

28. Олійник Т.О. Музичук Р.В. Формування первісної вартості виробничих запасів // Сталий розвиток економіки: наук. - виробн. журн. 2013. № 3. с. 266 – 269.

29. Охрименко О.М. Організація бюджетування в підприємствах. / Збірник студентських наукових праць Уманського НУС. / Редкол. О.О. Непочатенко (відп.ред.) та ін. Умань, 2023. С. 102 – 104.

30. Пастернак Я.П. Облікова політика підприємств у частині організації бухгалтерського обліку витрат / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2016. Вип. 17(3). С. 146-150. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(3\)_39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(3)_39).(дата звернення 20.10.2023).

31. Петрів О. І. Бухгалтерський та податковий аспекти обліку малоцінних необоротних матеріальних активів: основні відмінності та неузгодженості, проблеми обліку // Науково-інформаційний вісник «Економіка». 2013. №7. С. 381 - 387.

32. План рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджений Наказом

Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. База даних Законодавство України / ВР України. URL. <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html> (дата звернення: 02.11. 2023).

33. Податковий кодекс України. Від 02.12.2010р. №2755-VI, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 20. 10. 2023).

34. . Пономаренко О. Г. Малоцінні активи: наукова дискусія та практика обліку. / Агросвіт: наукове фахове видання. 2019. № 5. С. 11–17. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=2826&i=1> (дата звернення 15.10.2023)

35. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ МФУ від 24.05.1995 р. № 88. База даних Законодавство України / ВР України. URL.: www.ligazakon.net (дата звернення: 20. 10. 2023).

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» затверджене Наказом від 29.11.1999 р. № 290. База даних Законодавство України / ВР України. URL. http://audit.lviv.ua/ua/33/normatyvni_dokumenty.html (дата звернення: 20. 10. 2023)

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ від 31.12.99р. № 318. База даних Законодавство України / ВР України. URL. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення: 20. 10. 2023)

38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 / ВР України. URL. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15. 11. 2023)

39. Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції про його застосування : наказ №291 від 30.11.99 р. База даних Законодавство України / ВР України. URL. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>. (дата звернення: 20. 10. 2023).

40. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів: наказ від 22. 05. 1996 р. № 145. База даних Законодавство України / ВР України. URL: <http://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakMinstat-145.html> (дата звернення: 20. 10. 2023).

41. Роева О. Проблемні питання визнання, обліку та оподаткування малоцінних та швидкозношуваних предметів. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2016. № 5. С. 132–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2016_5_14 (дата звернення: 20. 10. 2023).

42. Сажинець С. Й. Актуальні питання розвитку системи обліку оборотних малоцінних та швидкозношуваних матеріальних активів на підприємстві / Електронне фахове видання URL.: <https://docplayer.net/67193793-Aktualni-pitannya-rozvitku-sistemi-obliku-oborotnih-malocinnih-tashvidkoznoshuvanih-materialnih-aktiviv-na-pidpriemstvi.html> (дата звернення: 20. 10. 2023).

43. Середа О. Сучасні проблеми та перспективи розвитку обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів/ Матеріали міжнарод. наук.-практ. конфер. С. 425 - 426 URL.: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36677/1/Середа%20Оксана.pdf> (дата звернення 28.10.2023)

44. Соколюк Ю. Особливості обліку малоцінних / Електронне фахове видання URL.: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16910/1/12.pdf> (дата звернення: 20. 10. 2023).

45. Терещенко В. С., Москаленко А. І. Сутнісний аналіз швидкозношуваних предметів як основа удосконалення методики їх бухгалтерського обліку. URL: http://www.rusnauka.com/36_PWMN_2010/Economics/76360.doc.htm (датазвернення 05.11.2023).

46. Фалінська М. Економічна сутність та аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів // Галицький економічний вісник. 2012. № 6 (39). С. 132-137.

47. Цибуковська А. Актуальні питання організації та обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів / Електронне фахове видання URL.: https://vuzlit.ru/208965/aktualni_pitannya_organizatsiyi_ta_obliku_malotsinnih_ta_shvidkoznoshuvanih_predmetiv (дата звернення 25.10.2023)

48. Шендригоренко М. Т. Актуальні питання обліку та аудиту малоцінних оборотних і необоротних матеріальних активів. Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 4. С. 185–188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2018_4_43 27. (дата звернення 25.10.2023)

49. Шмиголь Н.М., Антонюк А. А., Нестеренко А. А. Роль і місце аналізу виробничих запасів у системі управління ресурсним потенціалом підприємства // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2015. № 5. С. 102 - 106.

50. Штех А. А., Харченко Н. В. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 2. С. 64–68